

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صمدی و زین ۱۴۲۹ م

۱۴۲۹ م

دانشکده حقوق دانشگاه شهید دکتر بهشتی

پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بیمه اتکالی

پدید آورنده :

محبوبه علیون کندرود

۱۳۸۹ / ۷ / ۲۴

استاد راهنما : دکتر امینی

استاد مشاور : دکتر جور ابراهیمیان

پائیز سال ۱۳۸۸

تولید اطلاعات مرکز علمی آزاد
شهرستان مازان

۱۴۲۲۶۸

با تشکر از زحمات جناب آقای دکتر امینی که راهنمایی های ایشان چراغ
راهی در گرد آوری این پایان نامه بوده است همین طور از مساعدت جناب
آقای دکتر جور ابراهیمیان سپاسگذاریم.

مطالب مندرج در پایان نامه صرفاً بیان عقاید دانشجو است و دانشکده
هیچگونه مسئولیتی در قبال نظریات مطرح شده ندارد

تقدیم به پدر و مادر و همسر

چکیده :

هرکس کم و بیش از بیمه اطلاعاتی دارد و رشته های مختلف آن مانند بیمه آتش سوزی، بیمه حمل و نقل بیمه های عمر و حوادث و نظایر آن را می شناسد. لکن در میان رشته های متعدد این فن رشته ای است به نام بیمه اتکایی که کمتر از بیمه های دیگر مشهور بوده و جزو بیمه های گران و اهل فن کمتر کسی است که از آن اطلاعاتی داشته باشد، زیرا بیمه اتکایی بر خلاف سایر رشته های بیمه وسیله ای نیست که مستقیماً با افراد سر و کار داشته باشد و جان و مال آنها را مورد تامین قرار دهد. بیمه اتکایی عامل تقسیم خطر بین شرکت های بیمه می باشد. به این معنی که موسسات بیمه با توسل به این رشته خطراتی را که به عهده می گیرند بین یکدیگر تقسیم می نمایند تا در صورت وقوع حادثه مورد تعهد مواجهه با پرداخت های سنگین نشوند، بلکه خسارات وارده بین آنها سر شکن شود. پس می توان گفت این شرکتها ی بیمه هستند که از کم و کیفیت بیمه اتکایی اطلاع داشته و ضوابطی را برای آنها در نظر گرفته اند. بیمه اتکایی نوعی بیمه است در نتیجه بسیاری از اصول های مورد استفاده در معاملات بیمه در بیمه اتکایی نیز اعمال می شود. بیمه گر اتکایی مانند اکثر بیمه گران با فرآیندهای مبهم و مملو از حوادث گوناگون روبرو است. که هر یک از آنها می تواند مولد خسارات مختلفی باشد. با این حال از بسیاری از جهات دیگر فعالیت در بیمه اتکایی با کار و نحوه عمل شرکت های بیمه متفاوت است. به نحوی که کارشناسان این صنعت معتقدند این بخش از بیمه نوعی خاص بوده و مقوله های خاص خود را دارد. بیمه مکانیسمی است برای توزیع و تقسیم خسارات بین تعداد زیادی از اشخاصی که در معرض خطرات مشترک قرار دارند.

واژگان کلیدی :

بیمه اتکایی

قرار دادهای نسبی

قرار دادهای غیر نسبی

قرار داد مشارکت

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۷	بخش اول : شناسایی بیمه اتکایی
۹	فصل اول : جنبه های حقوقی و تاریخی بیمه اتکایی
۹	گفتار اول : تعریف و ماهیت بیمه اتکایی
۱۵	گفتار دوم : ریسک های ناشی از مورد بیمه (ریسک اصلی)
۲۰	گفتار سوم : جنبه های تاریخی بیمه اتکایی
۳۵	گفتار چهارم : حقوق دارنده بیمه اتکایی
۳۷	فصل دوم : جنبه های مالی و بین المللی بیمه اتکایی
۳۷	گفتار اول : جنبه های مالی و مالیاتی بیمه اتکایی
۴۶	گفتار دوم : فعالیت بین المللی و مشکلات آن
۵۰	بخش دوم : اقسام بیمه های اتکایی
۵۲	فصل اول : بیمه اتکایی نسبی و غیر نسبی
۵۲	گفتار اول : قراردادهای اتکایی نسبی
۵۳	مبحث اول : قراردادهای اتکایی مشارکت و مازاد سرمایه
۶۲	مبحث دوم : پوشش اتکایی اجباری- اختیاری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶۵	گفتار دوم : قراردادهای اتکایی غیر نسبی یا مازاد خسارت
۶۵	مبحث اول : انواع قراردادها
۶۶	مبحث دوم : پوشش اتکایی مازاد خسارت برای هر ریسک
۷۰	مبحث سوم : شرط های عمومی پوشش مازاد خسارت
۷۳	فصل دوم: بیمه اتکایی اجباری و اختیاری
۷۳	گفتار اول : موارد استفاده از پوشش اتکایی و اختیاری
۷۵	گفتار دوم : نواقص
۸۲	بخش سوم: مصادیق مهم بیمه های اتکایی
۸۴	فصل اول: بیمه اتکایی آتش سوزی. باربری دریایی و هوایی
۸۴	گفتار اول : بیمه اتکایی آتش سوزی
۸۴	مبحث اول : وسعت بیمه اتکایی آتش سوزی
۸۷	مبحث دوم : انواع قراردادها
۹۵	گفتار دوم : بیمه اتکایی باربری دریایی و هواپیما
۹۵	مبحث اول : بیمه اتکایی باربری دریایی
۹۹	مبحث دوم : بیمه اتکایی بدنه کشتی و کالا
۱۰۱	مبحث سوم : بیمه اتکایی هواپیما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۳	فصل دوم : بیمه اتکایی عمر
۱۰۳	گفتار اول : بازار یابی بیمه های عمر
۱۰۷	گفتار دوم : قرار دادهای عمر سرمایه گذاری
۱۰۹	گفتار سوم : بیمه اتکای در حقوق ایران
۱۱۶	- نتیجه
۱۱۷	- فهرست و منابع

موضوع این پایان‌نامه بیان ماهیت و نقش بیمه اتکایی در بازار های بیمه است. بیمه را می‌توان به این طریق تعریف کرد:

(بیمه قراردادی است که به موجب آن یک طرف بیمه‌گر با متشکل کردن گروهی (بیمه‌گذاران) در یک سازمان منظم به نام موسسه بیمه تعهد می‌کند در ازای وجه یا جوهری (حق بیمه) که هر کدام از آنان به این سازمان می‌پردازند، در صورت وقوع حادثه معینی برای هر یک از آنها خسارت وارده را جبران نموده یا وجه معینی را می‌پردازد)

بیمه اتکایی نیز نوعی بیمه است و دامنه این رشته بیمه به اندازه‌ای وسیع است که نمی‌توان تمام آن عملیات را تک تک مورد تعریف قرار داد. نگاهی اجمالی به بازار پیچیده بیمه اتکایی امروزه اهمیت آن را بر ای تصمیم‌گیرندگان صنعت بیمه در جهان روشن می‌کند.

صنعت بیمه‌ای که در سال‌های اخیر به دلیل وقوع خسارت فاجعه‌آمیز متعدد مواجه با آن بحرانی شده است که در تاریخ آن بی سابقه می‌باشد. به همین دلیل است که اخیراً توجه ویژه‌ای به پوشش‌های اتکایی مازاد خسارت می‌شود اهمیت پوشش‌های بیمه اتکایی مازاد خسارت جهت حمایت از پوشش بیمه‌ای شرکت‌های بیمه مستقیم در قبال خسارات فاجعه‌آمیز طبیعی برای دست‌اندرکاران صنعت بیمه روشن است زیرا از خصوصیات بارز حوادث غیر مترقبه درجه احتمال وقوع پایین و خسارت بسیار سنگین است پیشرفت تکنولوژی و اختراع مصنوعات صنعتی متنوع و پیچیده موجب ظهور ریسک‌های جدید می‌شود. ظرفیت صدور بازارهای بیمه‌ای هم برای جوابگویی به نیازهای متقاضیان باید هماهنگ با افزایش ریسک‌های جدید با سرمایه‌های سنگین افزایش یابد این امر عملی نیست مگر اینکه صنعت بیمه اتکایی جهان بتواند جوابگویی نیاز بیمه‌گران به پوشش‌های بیمه اتکایی باشد و گرنه ظرفیت شرکت‌های بیمه مستقیم بدون داشتن برنامه‌های اتکایی مناسب بسیار محدود خواهد بود بیمه‌گر اتکایی شرایط مساعدی را برای شرکت بیمه‌گذارنده ایجاد می‌کند تا با انتقال بخشی از تعهدات خود ظرفیت را افزایش دهد و از طرق مکانیزم اتکایی ریسک‌های بیمه شده در سطح جهان پخش گردد.

صنعت پیچیده بیمه اتکائی در جهان امروز تمام بازارهای جهانی بیمه را به هم متصل کرده و ارتباط داده است. در لندن بازار بیمه اتکائی متشکل از لویدز، بیمه گران حرفه‌ای، شرکت‌های بیمه مستقیم و دلالات بیمه اتکائی است علاوه بر بازار لندن تقریباً تمام کشورهای دنیا دارای بازار بیمه و بیمه اتکائی ملی هستند کوچکی بازارهای بیمه ملی بخصوص بازارهای بیمه ملی کشورهای در حال توسعه ظرفیت پذیرش و نگهداری ریسک در سطح محدود موجب آن شده است که شرکت‌های بیمه برای رفع بخشی از نیازهای اتکائی خود راهی بازارهای بیمه اتکائی بین‌المللی بالاخص لندن شوند.

بطور کلی هدف بیمه اتکائی کاهش ریسک یا از نقطه نظر آماری به حداقل رساندن خسارت برای بیمه گر است: بیمه گر ریسک را به منظور کاهش حجم کل ریسک‌هایی که تعهد کرده‌اند واگذار می‌کنند همانطوریکه بیمه‌گر مستقیم نقش توزیع ریسک‌های اصلی را بین جامعه وسیع بیمه گذاران هر رشته به عهده دارد و از این طریق است که بیمه‌شدگان را تامین می‌دهد وظیفه بیمه‌گر اتکائی نیز حمایت از شرکت‌های بیمه واگذارنده در مقابل خسارات سنگین و توزیع جهانی ریسک است.

به هر حال صرف نظر از تعریف‌های مختلفی که از بیمه اتکایی می‌توان کرد لازم است متذکر شویم که این عمل بیمه‌ای وسیله‌ای است برای تقسیم خطر. به عبارت دیگر بیمه گر مستقیم یا واگذارنده با توجه به قرارداد اتکایی که با موسسات مختلف منعقد می‌کند، می‌تواند مبادرت به قبول خطرهای بزرگ بنماید. زیرا آن مقدار از هر ریسک را که خود قادر به نگهداری آن نیست بین بیمه گران اتکایی تقسیم می‌کند. و در موقع بروز خسارت شرکایی برای پرداخت خواهد داشت.

این نکته را نیز باید در نظر داشت که تنها خطرهای بزرگ نیستند که مشمول عملیات اتکایی می‌شوند. بلکه امروزه قاعده بر این است که قسمتی از کلیه ریسک‌ها اعم از بزرگ و کوچک طبق قراردادهای مخصوصی به بیمه گران اتکایی واگذار شوند. باین ترتیب عملیات اتکایی عمومیت پیدا کرده و به نحو کاملی در تقسیم ریسک دخالت می‌کند.

بیمه اتکایی سبب می شود که عملیات بیمه از داخل یک کشور تجاوز کرده و جنبه بین المللی پیدا کند. زیرا موسسات بیمه در کشورهای مختلف معمولاً ریسک های خود را نزد یکدیگر به اتکایی واگذار می کنند و به این ترتیب بازار بین المللی بیمه اتکایی به وجود آمده است که موسسات بیمه کشور های مختلف در آن به فعالیت مشغولند .

قبل از اینکه به شرح فرمول های مختلف بیمه اتکایی پرداخته ، تاریخچه و اهمیت آن را بیان کنیم و یک قرارداد اتکایی را نیز من البدوالی الختم مورد مطالعه قرار دهیم لازم است اندکی راجع به اشکالاتی که این حرفه در بر دارد توجه کنیم. در حقیقت بیمه اتکایی برای این که به صورت کامل به مرحله اجرا درآمده و نتایج سودمندی بیار آورد و موسساتی که آن را موضوع تجارت خود قرار داده اند بتوانند به نحو شایسته ای از آن استفاده کنند. احتیاج به اطلاعات مفصل و جامعی که در مورد بیمه مستقیم و انواع و اقسام آن دارد و این اطلاعات نه تنها باید در مورد موضوعات بیمه شدنی باشد، بلکه خبرگی و مهارت زیادی نیز در قسمت های اداری- حسابداری و مالی لازم است .

از طرف دیگر چون ارتباط موسسات بیمه که اکثراً مقیم کشورهای مختلف می باشند از طریق بیمه اتکایی در نتیجه ، قراردادی صورت می گیرد که طرفین مبادرت به تنظیم آن می نمایند و چون اکثر این کشورها از لحاظ حقوقی و قوانین موضوعه و عرف و سابقه و به طور کلی طرز فکر و سیستمهای اجتماعی متفاوت می باشند در تنظیم قراردادهای اتکایی باید دقت شود که آنچه به رشته تحریر در می آید، منطبق اراده و منظور منعقد کنندگان آن باشد. اختلاف کوچکی در تعبیر و تفسیر یکی از مواد قرارداد گاهی نتایجی در بر دارد که موجب زیان هنگفتی می گردد.

بیمه اتکایی یعنی رابطه بین واگذارنده و بیمه گر اتکایی اکثر اوقات در نتیجه قراردادی به وجود می آید که حقوق و تکالیف طرفین را مشخص می کند بنا براین پس از اینکه قرارداد اتکایی منعقد شد هر یک از طرفین ملزم می شود. تعهدات خود را انجام دهد به طوری که هرگاه یکی از آن ها از اجرای دستور سر باز زند دیگری می تواند تعهد خود را انجام نداده یا اقدام به فسخ قرارداد نماید .

تعهدات و اگذارنده عبارت از این است که سهم حق بیمه اتکایی را که به تدریج دریافت می کند در مدت تعیین شده محاسبه کرده و به حساب بیمه گر اتکایی بپردازد. و همچنین کوشش نماید که قرارداد به نحو کامل اجرا شود. به عبارت دیگر ریسکی بی جهت از قلم نیفتاده و یا ریسکی که در قلمرو قرارداد نیست به حساب بیمه گر اتکایی منظور نشود.

در محاسبه حق بیمه باید مطابق آنچه در قرارداد توافق شده رفتار نماید. بنا بر این به طوری که ملاحظه می شود کلیه عملیات اتکایی از قبیل محاسبه سهم حق بیمه و خسارت بیمه گر اتکایی و سایر عواملی که در تعهد او موثر است به وسیله و اگذارنده انجام می گیرد. لذا و اگذارنده باید در این خصوص نهایت صداقت و درست کاری را داشته باشد. تعهدات بیمه گر اتکایی نیز عبارت است از پرداخت خسارت به نسبت سهمی که به عهده گرفته است. همان طور که ملاحظه می شود. مهم ترین تعهد و اگذارنده پرداخت حق بیمه و مهم ترین بیمه گر اتکایی نیز پرداخت خسارت می باشد.

بنا بر این چون بیمه اتکایی ایجاد تعهدات متقابل برای طرفین قرارداد می کند. از لحاظ حقوقی عقد ((Contract Synalagmatique)) می باشد ولی گاهی اتفاق می افتد که در تمام مدت یک قرارداد اتکایی هیچ گونه خسارتی رخ نمی دهد. نتیجه بیمه گر اتکایی خسارت نمی پردازد. به عبارت دیگر عمل متقابل در مقابل و اگذارنده انجام نمی دهد. در این صورت آیا می توان گفت که بین طرفین عقدیت خود را از دست داده است؟ بدیهی است نه.

زیرا در قرارداد بیمه اصولاً یک طرف، خسارت طرف دیگر را جبران می کند یعنی خسارت های نامعین و محتمل الوقوع. بنابراین عدم وقوع خسارت تعهد بیمه گر را از بین نمی برد. (عقد معلق).

قرارداد بیمه اتکایی معمولاً پس از مذاکرات مفصل و اگذارنده و بیمه گر اتکایی و توافق نسبت به نوع خطرات مورد تعهد و سهم و اگذارنده شده و تعیین شرایط و مقررات مختلف منعقد می شود.

در حقیقت هیچ یک از طرفین ملزم به قبول شرایط خاص و نرخ هایی که جنبه اختیاری داشته باشد نیست بنا بر این می توان گفت برای واگذارنده و بیمه گر اتکایی در مورد انعقاد قرارداد آزادی کامل وجود دارد برعکس آنچه که در مورد بیمه مستقیم عمل می شود. متأسفانه منابع چندانی در خصوص بیمه اتکایی به زبان فارسی وجود ندارد و گردآورنده در تهیه متن پیش روی، بیشتر از منابع لاتین موجود استفاده نموده است. و با این توصیف متن پیش روی با این سوالات اساسی روبرو می باشد:

- ماهیت و تعریف بیمه اتکایی چیست؟

- بررسی جنبه های تاریخی و حقوقی بیمه اتکایی؟

- بررسی جنبه های مالی و مالیاتی بیمه اتکایی؟

- انواع و اقسام بیمه های اتکایی و تشریح آنها؟

- بررسی مصادیق مهم بیمه اتکایی؟

متن پایان نامه از سه بخش تقسیم شده است که بخش اول به ۲ فصل تقسیم شده است: فصل اول از چهار گفتار و فصل دوم از دو گفتار تشکیل شده است و هر یک مسائل ماهیتی و حقوقی و جنبه های مالی و بین المللی بیمه اتکایی را مورد تشریح و توضیح قرار می دهند.

بخش دوم اقسام بیمه های اتکایی را مورد بحث قرار می دهد که از دو فصل تشکیل گردیده است فصل اول بیمه اتکایی اجباری و اختیاری را مورد بحث قرار می دهد که هر یک از فصول به دو گفتار تقسیم می شوند و هر یک از گفتار ها مباحثی را در باره این نوع بیمه شرح می دهند.

در بخش دوم نیز مصادیق بیمه اتکایی را بیان می دارد که از دو فصل تشکیل شده است: فصل اول در باره بیمه اتکایی آتش سوزی، باربری دریایی و هوایی و فصل دوم در باره بیمه اتکایی عمومی می باشد که هر یک از فصول از دو گفتار و چندین مبحث تشکیل شده اند. نهایتاً نتیجه گیری و منابع پایان نامه مطرح گردیده است امید است متن مذکور اگر چه دارای نقایص و نقاط ناگفته زیادی می باشد اما دانش پژوهان و اساتید به دیده لطف به آن نگرسته و مورد قبول واقع گردد.

بخش اول

شناسایی بیمه انگاری

این بخش درباره شناسایی بیمه اتکایی و ماهیت حقوقی آن و همچنین جنبه های تاریخی و حقوقی بیمه اتکایی را مورد بحث می کند. درباره ریسک های ناشی از موضوع بیمه و قرارداد بیمه به گفتگو پردازد. همچنین آثار مالی و بین المللی بیمه را مورد بحث قرار می دهد. این بخش از دو فصل تشکیل شده است که فصل اول درباره شناسایی بیمه اتکایی است که از چهار گفتار تشکیل شده است. و فصل دوم جنبه های مالی و بین المللی بیمه اتکایی را بررسی می کند.

گفتار اول: تعریف و ماهیت بیمه اتکایی

گفتار دوم: ریسک های ناشی از مورد بیمه (ریسک اصلی)

گفتار سوم: جنبه های تاریخی بیمه اتکایی

فصل اول : جنبه های حقوقی و تاریخی بیمه اتکایی

قرارداد بیمه اتکایی اگر چه نوعی بیمه است و اکثر قواعد و مقررات بیمه در مورد این قرارداد نیز حاکم می باشد. اما دارای مسائل و ویژگی های خاصی مخصوص خود نیز می باشد. و به گونه ای که عده ای آن را مقوله ای خاص از بیمه به شمار می آورند. و شناسایی این بیمه نیاز به مباحث و توضیحاتی در این خصوص دارد. از این رو این فصل از سه گفتار تشکیل شده است. که گفتار اول درباره ماهیت و تعریف بیمه اتکایی و گفتار دوم درباره ریسک های ناشی از مورد بیمه. گفتار سوم درباره جنبه های تاریخی این قرارداد بحث می نماید و گفتار چهارم درباره حقوق دارنده بیمه اتکایی صحبت می کند.

گفتار اول : تعریف و ماهیت بیمه اتکایی

ارنست فیر در کتاب خود بنام *approach to insurance* بیمه اتکایی را به این ترتیب تعریف می کند ، بیمه اتکایی نوعی از عملیات بیمه ای است که به موجب آن بیمه گر اتکایی در مقابل دریافت مبلغی (حق بیمه) یک قسمت یا تمام تعهدات بیمه گذار اتکایی (واگذارنده) در مقابل بیمه گذاران او را به عهده می گیرد ، تعهدات مذکور تابع مقررات مخصوص قرار داد بیمه می باشد.

تعریف دیگری که می توان از بیمه اتکایی عنوان نمود این است که «بیمه اتکایی عملی است که بموجب آن بیمه گر شخص دیگری را بنام بیمه گر اتکایی در نتایج مالی تعهدات بیمه ای خود به طرق مختلف شرکت می دهد.»^۱

صرف نظر از تعریف های مختلفی که از بیمه اتکایی میتوان کرد لازم است متذکر شویم، که این عمل بیمه ای وسیله ای است برای تقسیم خطر ، به عبارت دیگر بیمه گر مستقیم یا واگذارنده با توجه به قرارداد اتکایی که با موسسات مختلف منعقد می کند، می تواند مبادرت به قبول خطرهای بزرگ بنماید زیرا آن مقدار از هر ریسک را که خود قادر به نگهداری آن نیست. بین بیمه گران اتکایی تقسیم می کند و در موقع بروز خسارت شرکایی برای پرداخت خسارت خواهد داشت .

(۱) بنسون - بیکارو - بیمه های زمینی - چاپ پاریس ۱۹۵۰ - صفحه ۱۸

این نکته رانیز باید در نظر داشت که تنها خطرهای بزرگ نیستند که مشمول عملیات اٹکایی میشوند بلکه امروزه قاعده به این است که قسمتی از کلیه ریسک ها اعم از بزرگ و کوچک طبق قراردادهای مخصوصی که به بیمه گران اٹکایی واگذار می شوند. به این ترتیب عملیات اٹکایی عمومیت پیدا کرده و به نحو کلی در تقسیم ریسک دخالت می کنند.

بیمه اٹکایی سبب می شود که عملیات بیمه از داخل یک کشور تجاوز کرده و جنبه بین المللی پیدا کند، زیرا موسسات بیمه در کشورهای مختلف معمولاً ریسک های خود را نزد یکدیگر به اٹکایی واگذار می کنند به این ترتیب بازارهای بین المللی بیمه اٹکایی به وجود می آورند که موسسات مختلف بیمه کشورهای گوناگون در آن فعالیت دارند.

قرار داد بیمه ای که بین بیمه گذار و بیمه گر منعقد می شود از یک طرف و همچنین قرارداد بیمه اٹکایی که بیمه گر و اگذارنده با بیمه گر اٹکایی منعقد می کند از طرف دیگر دو قرارداد جداگانه محسوب شده و هیچ ارتباطی بین این دو قرارداد از نظر حقوقی وجود ندارد و قرارداد اٹکایی، همیشه یک قرارداد مبتنی بر اصل غرامت است. این امر حتی در مورد بیمه های عمر و حوادث نیز صادق است. زیرا بر اساس آن از بیمه گر و اگذارنده در مقابل خطر از دست دادن کل و یا بخشی از دارائی اش در نتیجه انجام تعهدات پذیرفته شده حمایت می شود. پروفیسر لرد مانسفیلد در دعوی دلور علیه بارتز بیمه اٹکایی را این چنین تعریف کرده است^۱ :

«یک قرار داد جدید در نتیجه یک بیمه نامه جدید برای همان خطر و ریسک که قبلاً تحت پوشش قرار گرفته است صادر می شود تا اینکه غرامت بیمه گر را برای بیمه نامه صادره قبلی بپردازد. و هر دو بیمه نامه هم در همان زمان دارای اعتبار می باشد.»
اخیراً یکی از دادگاه های آمریکایی نظر خود را در مورد یک قرار داد بیمه اٹکایی به شرح زیر بیان می کند : قراردادی که بر اساس آن یک طرف در قبال دریافت عوضی موافقت می نماید که تماماً یا قسمتی از خسارت یا تعهد خطری را که بیمه گر اولیه تحت شرایط یک قرارداد جداگانه در قبال شخص سوم پذیرفته جبران نماید.

۱ (هادی دستیاز - بیمه اٹکایی - رابرت ال کارتر - چاپ سوم سال ۱۹۵۰ صفحه ۲۸

از دو دیدگاه ، قضاوت و تعاریف نشان دهنده ویژگی قراردادهای اتکایی است.

۱- اینکه بیمه گر اتکایی که عهده دار متعهد پرداخت غرامت به بیمه گر اولیه است به خودی خود تشکیل قرارداد بیمه را می دهد.

۲- بیمه گر اتکایی ممکن است تمامی و یا قسمتی از غرامت و خسارت را در قبال تعهداتی که بیمه گر اولیه با صدور بیمه نامه اولیه متعهد به پرداخت آن شده است بپردازد.

۳- قرارداد بیمه اتکایی یک قرار داد مستقل و مجزایی است که میان بیمه گر اتکایی و بیمه گر اولیه (شرکت بیمه و اگذارنده) منعقد گردیده که بیمه گذار در این قرارداد ثانوی نقشی ندارد و نخواهد داشت.

ممکن است که پوشش خطرات بیمه شده در یک قرارداد اتکایی از نقطه نظر وسعت و یا محدودیت با آن شرایطی که بر اساس آن قرارداد بیمه اولیه صادر شده است متفاوت باشد. اگر یک قرارداد اتکایی پوشش بازتر و وسیع تری را ارائه داده و خطرات بیشتری را در مقایسه با بیمه نامه اولیه تحت پوشش قرار دهد تعهدات بیمه گر اتکایی در این قرارداد بیشتر از حد و حدود تعهدات بیمه گر اولیه نخواهد بود. یک نظر آمریکایی به این شرح است که هنگامی که یک قرارداد اتکایی دارای همان موضوع بیمه ای است که بیمه نامه اولیه دارد و خطرات مشابهی را تحت پوشش قرار می دهد.

الزامی وجود ندارد که کلیه خطرات تحت پوشش بیمه نامه اولیه را در بر گیرد. زیرا حدود و گستره و پوشش بیمه ای می تواند کمتر باشد اما بیشتر از آن نمی تواند باشد. یک قرارداد اتکایی مانند سایر بیمه ها ملزم به ارائه پوشش تمام و کمال برای پرداخت خسارت نمی باشد.

معمولاً در قرارداد اتکایی همان مشکل موجود در تعیین خسارت مورد بیمه که در حدود و تعهدات بیمه نامه اولیه است وجود ندارد. زیرا در بیمه نامه اولیه فرض پرداخت تمام و کمال خسارات از مرحله فرضی و تئوری جنبه عملی پیدا خواهد کرد. با این حال ممکن است مشکل در تعیین میزان و مبلغ غرامتی باشد که بیمه گر اولیه در آن ذی نفع است در این حالت در موارد بسیار نادری قرارداد اتکایی به نحوی تنظیم می گردد که خسارت بیمه گر اولیه را تماماً پرداخت نماید.